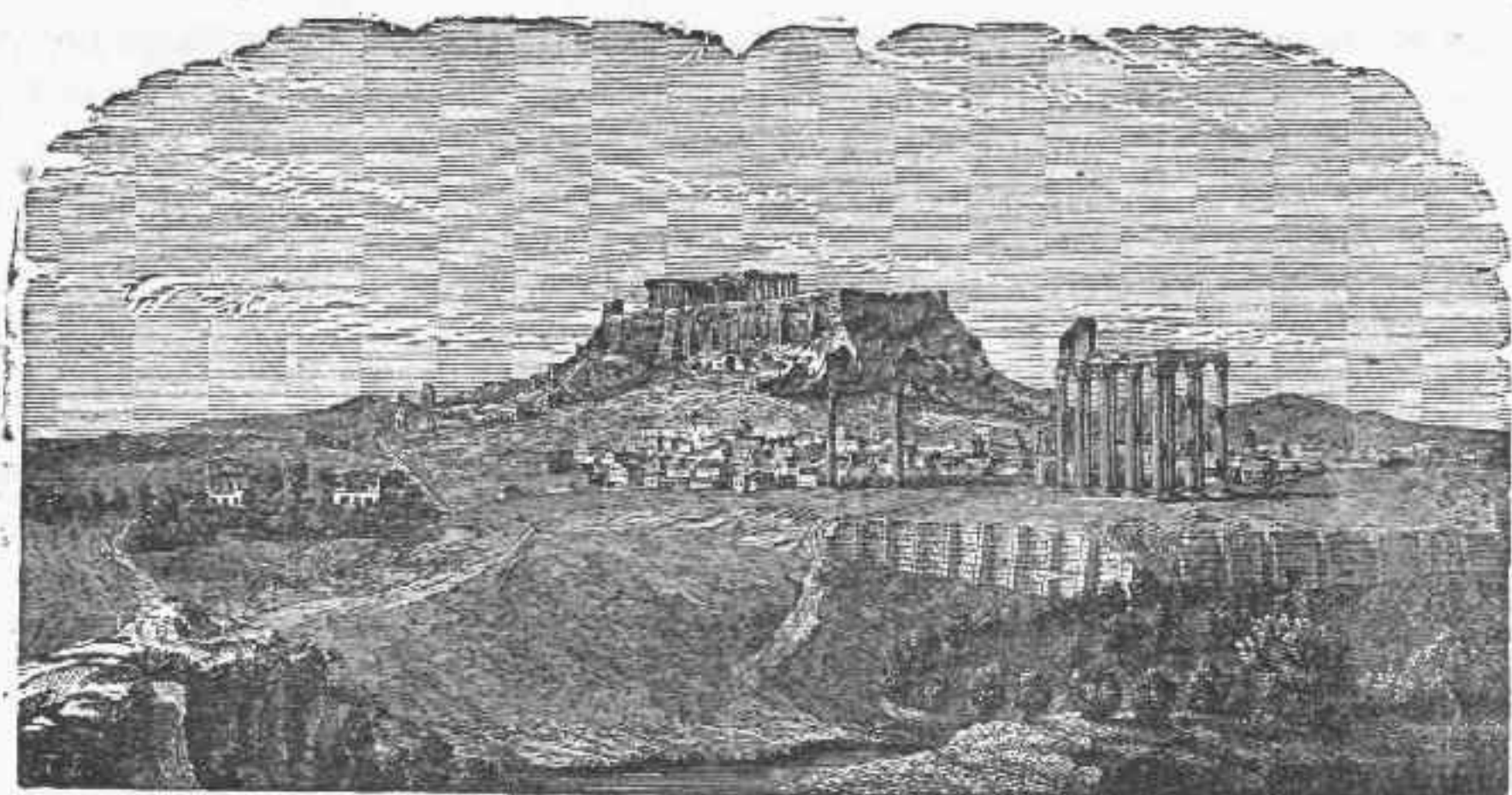

ΠΑΝΔΩΡΑ.

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1869.

ΤΟΜΟΣ Κ'.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 470.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΨΗΦΟΦΟΡΕΙΝ.

Ἡ ῥοπή δημοκρατικῆς κοινωνίας εἶναι τὸ ἀπονεῖμαι ὅσῳ τῷ ἢ βράδιον τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν εἰς ἅπαντας τοὺς ἀπαρτίζοντας αὐτὴν πολίτας· ἀλλ' ἡ ἀναπόφευκτος αὕτη ἐπέκτασις τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφορεῖν δύναται ἢ νὰ προαχθῇ μετὰ σώφρονος βραδυτῆτος καὶ νὰ ἐπηται τῇ προόδῳ τῶν γνώσεων, ἢ νὰ ᾗ αἰφνίδιος καὶ νὰ ὠθηται προβαίνουσα ὑπὸ τῆς συγκρούσεως τῶν ἐπαναστάσεων. Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν, καθίσταται ταχέως ἀφορμὴ ταραχῆς καὶ δύναται ἐπαισθητῶς νὰ ἀλλοιώσῃ, ἐπὶ χρόνον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μακρὸν, τὴν ὑγίαν τοῦ πολιτικοῦ σώματος. Ἡ δευτέρα αὕτη ὑπόθεσις ἐνδιαφέρει ἡμᾶς πλεόντερον, καὶ θέλομεν παραδεχθῇ αὐτήν, πραγματευόμενοι ἐπιτροχάδην τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν.

Ἵποθέτοντες λοιπὸν τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν καθεστηκυῖαν ἐν τοῖς κόλποις λαοῦ, μὴ προσκτησάμενου εἰς ἑαυτὸν εἰσέτι ἀρκούσαν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀρκούσας γνώσεις, δεόν νὰ ἐρευνήσωμεν ποῖαι αἱ ἐλλείψεις αἱ παρομαρτοῦσαι τῷ θεσμῷ τούτῳ, τίνι τρόπῳ δυνάμεθα νὰ σμικρύνωμεν αὐτάς, καὶ ἐὰν ἰσορροπῶσιν ἢ οὐ πρὸς τινὰ πλεονεκτήματα.

ὑπὸ δύο ἐπόψεις πρέπει νὰ νοήσωμεν τὸ εὖρὸς τοῦτο ἐκλεκτικὸν σῶμα· ἢ ὡς ὑποχωροῦν καὶ καθοδηγούμενον ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἢ ὡς παραδιδόμενον εἰς ἑαυτό. ὑπὸ μὲν τὴν πρώτην ἐποψιν, ἡ πολιτεία δύναται νὰ βλαφθῇ ἔνεκα ἐλλείψεως ἀνεξαρτησίας, ὑπὸ δὲ τὴν δευτέραν, δύναται νὰ διακινδυνεύσῃ ἔνεκα ἐλλείψεως γνώσεων. ὑπὸ τὴν πρώτην ἐποψιν ἡ ἐξουσία διαθέτουσα τὴν κοινὴν ψῆφον, ἀποκαθίσταται αὐτῇ ἑαυτῆς κριτῆς, ὅπερ ταύτῳ πρὸς τὸ πράττειν ὅ,τι ἂν βούλεται, φαινομένη ὡς ὑποχωροῦσα εἰς τὴν ἐθνικὴν θέλησιν, ὅτε πᾶσαι αἱ ἐλλείψεις τῆς ἀπολύτου κυβερνήσεως ὑπάρχουσιν ὑπὸ ταύτην τὴν ἀπατηλὴν ἐποψιν· ὑπὸ τὴν δευτέραν ἐποψιν, δύσκολον νὰ μὴ διαπράξῃ μεγάλα σφάλματα καὶ νὰ μὴ ὑποστῇ σκληρὰ δυστυχήματα ἔθνος, οὗ ἡ πορεία εἶναι κυριαρχικῶς ὠρισμένη ὑπὸ τῆς θελήσεως πλειονοψηφίας, ἐστερημένης ἀρκούσης ἀναπτύξεως.

Αὗται αἱ πάνυ καταφανεῖς τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἐλλείψεις, προώρως ἀπονεμηθείσης καὶ ἀκαίρως ἀποκτηθείσης, δὲν στεροῦνται συμψηφισμῶν. Ὁ πρῶτος πάντων εἶναι, ὅτι ὅπου μάλιστα τὸ ἐκλεκτικὸν σῶμα ἀφίσταται νὰ καθοδηγῆται εὐπειθέστατα ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, ἀποκτᾷ τὸ αἰσθημα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, ἐκτιμᾷ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τὴν σπουδαιότητα τῆς ψήφου του, καθορῶν τοὺς κόπους οἱ

καταβάλλονται ὥπως ἀποσπάσῃ ταύτην παρ' αὐτοῦ, καὶ φθάνει νὰ νοήσῃ ὅτι αἱ ὕλικαὶ ἐπαναστάσεις εἰσὶν ἀνωφελεῖς ἅμα δὲ καὶ ἀλέθριαι, ἀφοῦ ἡ τοῦ λαοῦ θέλησις δύναται νὰ ὑπερπηδῇ νομίμως πάντα τὰ καλύματα.

Ἡ καθολικὴ ψηφοφορία κέκμηται προσέτι τοῦτο τὸ πλεονέκτημα, ὅτι δὲν δύναται τις οὔτε νὰ ἐφεύρῃ οὔτε νὰ προτείνῃ τι πλειότερον πρὸς παρατροπὴν τῆς κοινῆς γνώμης, καὶ ὅτι αἱ παραχοποιοὶ δὲν δύνανται ν' ἀντιποιηθῶσιν οὐδὲν ῥιζικώτερον μέσον, ἵνα γνωρίσωσι καὶ εὐχαριστήσωσι τὴν θέλησιν τῶν πλειόνων. Ὅθεν, ὑπὸ ταύτην τὴν ἐποψίν ἡ καθολικὴ ψηφοφορία εἶναι στήριγμα τῆς ὕλικῆς τάξεως καὶ τῆς κοινῆς ἡσυχίας, σπουδαίων πλεονεκτημάτων εἰς τὰ ἔθνη, τὰ κεκοπιακότα ὑπὸ ἐπαναστάσεων καὶ ἀπληστα εἰρήνης.

Δεύτερος συμπληρωματικὸς τοιαύτης καταστάσεως πραγμάτων εἶναι, ὅτι τὸ αἶσθημα τοῦ ὑπευθύνου μορφοῦται καὶ ἐγκαταρρίζονται εἰς τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ, ἐνῶ εἰς τὰς σφαῖρας τῆς ἐξουσίας ἰσχυροποιεῖται καὶ καθίσταται ἀγρυπνότερον. Ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴν ἀνακαλύψῃ ὁ λαὸς, μετὰ τινὰ χρόνον δοκιμασίας, ὅτι ὑπάρχει μετὰ τοῦ τρόπου τοῦ ψηφοφορεῖν καὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τὰ δημόσια βαδίζουσιν, ἀναγκαῖος σύνδεσμος, καὶ ὅτι αὐτὸς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰς ὁλεθρίας συνεπειάς, ὡς ἐπὶ νενέγκεν ἡ ἔλλειψις τῆς διακρίσεως καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτοῦ. Ὡς πρὸς τὴν ἐξουσίαν, αὕτη βλέπει ἐαυτὴν ἀπέναντι κριτοῦ ἀνεκκλήτου ὅστις, μετὰ μεγίστης ἀληθῶς βραδυτῆτος, παρατηρεῖ τὰ σφάλματα τὰ γεγνημένα πρὸς ζημίαν, ἐπειδὴ δὲν κατανοεῖ αὐτὰ εἰμὴ μόνον ἐκ τῶν συνεπειῶν των, ἀλλ' ὅστις εὐρίσκεται εἰς θέσιν νὰ τιμωρήσῃ αὐτὰ αὐστηρῶς καὶ ἐνεργεῖ, ὅταν κινηθῇ, διὰ τῆς ἀκαταμαχίτου δυνάμεως φυσικῆς τινος ἰσχύος. Τὸ αἶσθημα τῆς διπλῆς ταύτης εὐθύνης δύναται νὰ κατασταθῇ, χρόνου προϊόντος, χαλινὸς σωτήριος οὐ μόνον διὰ τὸν λαὸν ἅπαντα ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς περιβεβλημένους τὴν ἐξουσίαν· κεραιδοκοῦντες ὁμῶς τὸν βραδέως ὀριμάζοντα καρπὸν τοῦτον τῆς πείρας, δέον νὰ ἐξετάσωμεν τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ σμικρύνωμεν τὰς δύο σπουδαιοτέρας ἐλλείψεις, ὧν μετὰ κυμαίνεται ἡ καθολικὴ ψηφοφορία, τὴν ἔλλειψιν ἀνεξαρτησίας καὶ τὴν ἔλλειψιν γνώσεων.

Δαλήσωμεν λοιπὸν πρῶτον διὰ βραχείων περὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν γνώσεων, καὶ περὶ τῶν μέτρων τὰ ὅποια πρέπει νὰ ληφθῶσι δι' αὐτάς.

Δὲν δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν λογικῶς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν, ἄνευ τῆς ὑπάρξεως πολιτικοῦ τύπου ἀληθῶς ἐλευθέρου, ὑπὸ μόνην τὴν ἐτυμηγορίαν τῶν ὀρκωτῶν δικαστηρίων, κρινόντων τὰς ἐφέςεις ὡς πρὸς τὴν ὕλικὴν ἀταξίαν, τὴν προσβολὴν

κατὰ τῶν ἡθῶν ἢ τὴν συκοφαντίαν. Ἀνάγκη ὁ τύπος αὐτὸς νὰ ᾖ ὡς οἶόν τε ὀλιγώτερον δαπανηρὸς, ὥπως εἰσχωρῇ καὶ εἰς τὰς κατωτάτας τοῦ λαοῦ τάξεις, καὶ πολυπληθὺς, ἵνα παριστᾷ τὰς διαφόρους φάσεις τῆς κοινῆς γνώμης καὶ οὕτω ἰσορροπῇται πρὸς ἑαυτόν. Ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος τοῦ συνέρχεσθαι ὄχι ὀλιγώτερον ἀναπόφευκτος εἶναι εἰς τὴν καθολικὴν ψηφοφορίαν, εἴτε κατὰ τὴν ἀρχαιρεσιακὴν περίοδον, ἵνα κρίνῃ μετὰ τῶν ὑποψηφίων καὶ δημιουργῇ συνεννόησιν τινα μετὰ τῶν ἐκλογέων, εἴτε ἵνα εἰσάγῃ ὥπωςδὴποτε ἐν τῷ ἐκλεκτικῷ σώματι τὸ πνεῦμα τῶν δημοσίων συμφερόντων καὶ τὴν ἔξιν τῶν λογικῶν συζητήσεων. Καὶ ἐπειδὴ δυνάμεθα νὰ διαπράξωμεν φανερώτατα τὰς αὐτὰς ἀκολασίας διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τοῦ τύπου κατὰ τῆς πολιτείας ἢ κατὰ τῶν πολιτῶν, ἡ αὐτὴ ποινικὴ καταδίωξις ἐκφερομένη ἐπ' ἴσης παρ' ἐνὸς δικαστηρίου ὀρκωτοῦ, ὀφείλει νὰ τιμωρῇ τὰς ἀκολασίας ἐκείνας, ὡς ἡ κοινὴ συνειδήσις, μόνος κριτὴς ἀρμόδιος καὶ ὑπέρτατος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἠθέλεν ἀνακηρύξει ἀφορήτους.

Τέλος, ἀναπόφευκτον οὐχ ἦττον εἶναι, νὰ μὴ καθίσταται ὁ ἐκλογεὺς, διὰ τῆς ἐσχάτης αὐτοῦ ἀμαθείας, τὸ παίγνιον τῆς ἐξουσίας ἢ τῶν φατριῶν, ἀλλὰ νὰ ᾖ τοσοῦτον ἀνεπτυγμένος ὥστε νὰ διακρίνῃ, ἄνευ ἐξωτερικῆς βοηθείας, τὸ ὄνομα τοῦ ἐκλεκτοῦ του καὶ τὴν ἐννοίαν τῆς ψήφου του. Ἡ ψηφοφορία ἡ δι' αὐτογράφου ψηφοδελτίου διεξαγομένη καὶ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ψηφοφορίας γραφομένη, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον, μετὰ τῶν δραστηκῶν μέσων, ὅσα ἄλλοτε ἐφηρμόσθησαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς μυστικότητος τῆς τοιαύτης ψηφοφορίας, εἶναι τὸ μόνον μέσον ἄξιον λαοῦ ἐλευθέρου· βραδύτερον δὲ θέλομεν ἐκπλαγῇ, ὅτι παρεδέχθημεν καὶ ἠνέχθημεν ἕτερον τρόπον τοῦ ψηφοφορεῖν. Εἰς τὰ μέσα ταῦτα προσθέτοντες προπαίδευσιν προσιτὴν εἰς πάντας καὶ σύμφωνον πρὸς ὅλα τὰ νόμιμα μέσα, κτώμεθα τὸ πλῆρες σύνολον τῶν φαρμάκων ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, τῶν προσκαίρων θεραπειῶν, τὰς ὁποίας δημοκρατικὴ κοινωνία δύναται νὰ ἐφερμώσῃ εἰς τὴν πρῶτην καὶ μεγίστην τῶν ἐλλείψεων τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, τὴν ἔλλειψιν γνώσεων.

Ἡ ἔλλειψις ἀνεξαρτησίας, περὶ τῆς ὁποίας νῦν θέλομεν πραγματευθῇ, δὲν εἶναι εἰμὴ συνέπειά τις ἐλλείψεως γνώσεων· καὶ τὸ παράδειγμα τῆς ψήφου τῶν μεγάλων πόλεων, αἵτινες πάντοτε εἰσι μᾶλλον ἀνεξάρτητοι καθὼς μᾶλλον πεφωτισμένοι, ἀποδεικνύει ἐπαρκῶς ὅτι ἡ ἐξαφάνισις τῆς μιᾶς τῶν δύο αὐτῶν ἐλλείψεων ἠθέλεν ἐπενέγκῃ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς ἄλλης. Παρατηρήσωμεν ἐν τούτοις αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀνεξαρτησίας ἐν τῇ καθολικῇ ψηφοφορίᾳ, καὶ ἴδωμεν πῶς εἶναι δυνατόν ν'

ἀπκλλάζωμεν αὐτὴν ταύτης κατὰ τι ἢ νὰ τὴν ἐξασφαλίσωμεν ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ ἐπιθυμία καὶ ὁ φόβος εἰσὶν οἱ δύο τρόποι δι' ὧν ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἡμῶν τὰ ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, αἱ δύο αἰτίαι, αἵτινες βλάπτουσιν ἀμέσως τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἐλευθερίαν. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι, κατὰ πάντα καιρὸν, οἱ νόμοι οἵτινες εἶχον σκοπὸν νὰ ἐγγυηθῶσιν εἰς τὸν ἐκλογέα τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς του, ἐζήτησαν νὰ τὸν ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῶν θελημάτων τῆς ἐπιθυμίας καὶ νὰ τὸν προφυλάξωσιν ἀπὸ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ φόβου. Ἀπεδοκίμασαν λοιπὸν πάντοτε τὴν *δωροδοκίαν* καὶ τὰς *ἐκβιάσεις*, τὰς *ἀπειλάς* καὶ τὰς *ὑποσχέσεις*.

Ἀλλ', εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ προστασία αὕτη τοῦ νόμου εἶναι πάνυ ἀτελής καὶ ἡ ἀνεξαρτησία τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας κακῶς ἡτταλισμένη, ἐὰν δὲν νοήσωμεν ῥητῶς διὰ τῆς λέξεως *ἀπειλά* τὴν ἐκρόβισιν τὴν ἐνεργουμένην ἐπὶ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους διὰ τῆς ἀπαλύσεως αὐτῶν, ἀναλόγως τῆς ἐν καιρῷ τῶν ἐκλογῶν διαγωγῆς των, καὶ διὰ τῆς λέξεως *ὑποσχέσεις* δὲν νοήσωμεν τὴν συλλήβδην ἐξυγορὰν ψήφων διὰ τοῦ θελέατος τὸ ὅποιον προσφέρεται εἰς τινὰ προσώπων ὁμάδα, διὰ τινος χρηματικῆς βοήθειας, ἢ δι' ἔργου ἐκτελουμένου δαπάνη τοῦ δημοσίου. Δὲν ὑπάρχει κατὰ συνέπειαν ἀνεξαρτησία ἐν τῇ καθολικῇ ψηφοφορίᾳ, ἐὰν ἡ ψῆφος τῶν ὑπαλλήλων δὲν ᾔηται ἀπηλλαγμένη παντὸς φόβου, καὶ ἐὰν ἡ ψῆφος τῶν κοινοτήτων δὲν ᾔηται ἐλευθέρα πάσης φιλοκερδείας.

Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας προσβάλλεται ὀλιγώτερον φανερώς ἀλλ' ἐπιτυχῶς, ἐὰν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ὀργανίσῃ καὶ μεταχειρισθῇ ὡς θέλει τὰς συναθροίσεις τῶν ἐκλογέων, οὕτως ὥστε νὰ σχηματίσῃ εἰς ἕκαστον σύλλογον, διὰ τῆς ὑπολελογισμένης ἀντιθέσεως τῶν συμφερόντων ἢ τῶν γνωμῶν, ἰσορροπίαν τινὰ ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ ἡ ἀσθενεστέρα τῆς ἐξουσίας προσπάθει νὰ δύναται τότε νὰ ὠφεληθῇ. Ὁ σεβασμὸς τῶν συναθροίσεων τῶν ὑποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν φυσικῶν ὁρίων καὶ τῶν συνήθων σχέσεων τῶν μικρῶν δήμων πρὸς τὸ νόμιμον αὐτῶν κέντρον, εἶναι ἀπείρως προτιμότερος πρὸς ὑποστήριξιν μαθηματικῆς τινος ἀναλογίας μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκλογέων καὶ τοῦ τῶν ἐκλογίμων. Ἡ ἔλλειψις μονιμότητος τῶν ἐκλογικῶν περιφερειῶν καταστρέφει τὸ πολιτικὸν αὐτῶν πνεῦμα, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ μεταβάλλειν αὐτάς, διδόμενον εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀπειλεῖ διηνεκῶς τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν. Ἐὰν παρόμοιαι μεταβολαὶ εἰσὶν ἀναγκαῖαι, μόνῃ ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ τὰς ἐκτελῇ.

Κυβέρνησις, ἣτις ἀπευθύνεται εἰς τὴν καθολικὴν

ψηφοφορίαν πρὸς σχηματισμὸν τῆς νομοθετικῆς συνελεύσεως, ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ὑποψηφίους αὐτῆς καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ ἠθικῶς ἐνώπιον τῶν ἐκλογέων; Ἡ λύσις τοῦ λεπτοῦ τούτου ζητήματος διάφορος εἶναι ἀναλόγως τῶν συνταγματικῶν σχέσεων, τῶν ὑφιστάμενων μεταξὺ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς νομοθετικῆς συνελεύσεως. Ἐὰν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ἀσκῇται ὑπὸ βουλῆς ὁμογενοῦς καὶ ὑπευθύνου, ἐξαρτωμένης ἐκ τῆς πλειονοψηφίας τῆς συνελεύσεως αὐτῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ στερήσωμεν αὐτὴν τοῦ δικαίωματος τοῦ παραδεχθῆναι καὶ ἀνακηρύξαι τοὺς ὑποψηφίους αὐτῆς, ἀφοῦ ἡ χώρα ὀφείλει ν' ἀποφανθῇ μεταξὺ τῆς μερίδος τῆς εὐρισκομένης ἐν τῇ ἐξουσίᾳ καὶ τῆς μερίδος, ἣτις θέλει ν' ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν· ἡ δ' ἐν τῇ ἐξουσίᾳ εὐρισκομένη μερίς δὲν πρέπει ν' ἀπολέσῃ οὐδὲν τῶν δικαιωμάτων της οὔτε τῶν νομίμων μέσων της πρὸς ἄμυναν καὶ ὑποστήριξιν της. Τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας μελλούσης νὰ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῶν τῶν σπλάγχχνων τῆς συνελεύσεως ὑπὸ τὸ ὄνομα ὑπουργείου, οἱ ἐκλογεῖς πρέπει νὰ ᾧσιν εἰδοποιημένοι ὅτι ψηφοφοροῦντες τὸν δαίνα ἢ δαίνα ὑποψήφιον, ψηφίζουσι τὴν δαίνα ἢ δαίνα πολιτικὴν, κατὰ συνέπειαν τὸ δαίνα ἢ δαίνα ὑπουργεῖον.

Ὅλως τοῦναντίον συμβαίνει ἐὰν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, συγκροτουμένη ἐκτὸς τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως καὶ μὴ γεννωμένη ἐξ αὐτῆς, δὲν θεωρεῖ τὴν συνέλευσιν ταύτην εἰμὴ ὡς ὄργανον ἐξελέγξεως, ὡς ὁμάδα ἐπιτιμητῶν, εἰς τὴν ὁποίαν, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ὀφείλει νὰ καθυποβάλλῃ τὴν διαγωγὴν της. Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, ἣτις χρησιμεύει ὡς βάσις εἰς τὸ ὑπάρχον ἡμῶν Σύνταγμα, ἡ ὑπόδειξις τοῦ ὑποψηφίου ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑφίσταται, ἀφοῦ πλέον δὲν πρόκειται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἀλλὰ μόνον νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ νὰ ἐπικρίνῃ αὐτήν, καὶ ἡ ἐξουσία καθίσταται δικαίως ὑποπτος, ἐὰν διεκδικῇ τὸ δικαίωμα τοῦ ὑποδεικνύειν αὐτὴ ἐκείνους παρ' ὧν θέλει νὰ ἐξελέγχῃται. Τί γίνεται λοιπὸν ἐὰν, ἐκλέξασα αὐτοὺς, μεταχειρίζεται ἕνα τοὺς ὑποστηρίξῃ ἐν τῇ ἐκλογικῇ παλαίστρᾳ τὴν ὕλικὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν διαθέτει;

Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ ὑπόδειξις ὑπὸ μερίδος εὐρισκομένης ἐν τοῖς πράγμασι τῶν ὑποψηφίων αὐτῆς εἶναι φυσικὴ ὁπόταν ἡ ἐκλεκτέα βουλὴ ᾔηται ὄργανον τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἡ ὑποστήριξις τὴν ὁποίαν οἱ ὑποψήφιοι οὗτοι λαμβάνουσιν ὑπὸ τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ φίλων των εἶναι νόμιμος, ὁπόταν αὕτη, ἀποκλειστικῶς ἠθικὴ οὐσα, εἶναι τοιαύτη ὁποίαν ἐὰν ἡ μερίς εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ ὑποψήφιοι δὲν εὐρίσκετο ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, δηλονότι δὲν ἀντιπροσώπευεν οὐδεμίαν δύναμιν ἐν τῇ διοικητικῇ πιέσει. Τοῦναντίον, ἡ ὑπόδειξις ὑποψηφίων ὑπὸ τῆς ἐξουσίας εἶναι ἀνωμαλία, ὁπόταν ἡ

εκλογική Συνέλευσις δὲν πρέπει νὰ ᾔῃ εἰμὴ ὄργανον ἐξελέγξεως, καὶ ἡ ἀνωμαλία αὕτη καθίσταται τυραννία, ὅταν ἡ ὑπόδειξις συναδύηται ἢ παρακολουθῇ ὑπὸ τῆς ὕλικης ὑποστηρίξεως, ἣν δύνανται νὰ παράσχῃ ἡ δραστικὴ εὐνοία τῆς ἐξουσίας.

Τί λοιπὸν πρέπει νὰ νοήσωμεν διὰ τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου τρόπου τῆς ψηφοφορίας, ἐφαρμοζομένου μὲν ἔστιν ὅτε ὑπὸ τὸ σύστημα τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἵνα ἀποφανθῇ κυριαρχικῶς περὶ τινων κυρίων ἢ ἀμφισβητησίμων ζητημάτων, γνωστοῦ δὲ ὄντος ὑπὸ τὸ ὄνομα *ψήφισμα*; Ἡ καθαρὰ λογικὴ δὲν δύνανται νὰ καταδικάσῃ τοιαύτας ἐνεργείας, οὔτε νὰ διαφιλονεικῇ τὸ νόμιμον κύρος τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πηγαζόντων ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ ταῦτα οὔτε δεκτὰ γίνονται οὔτε ἄξια συστάσεως διὰ γενικοῦ τινος τρόπου καὶ ὑπὸ τῆς ὁρθῆς κρίσεως.

Κατ' ἀρχὰς ἤθελεν ὑπάρξει σπουδαία τις δυσχέρεια εἰς τὸ νὰ διακρίνωμεν μεταξὺ τῶν πράξεων αἱ ὁποῖαι πρέπει ν' ἀποφασίζονται διὰ *ψηφισμάτων* καὶ τῶν ὧν πρέπει νὰ ζητῶνται μόνον ὑπὸ τῆς ψήφου τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Μέγας πόλεμος μέλλων νὰ ἐπιχειρηθῇ, ὀφειλὴ σπουδαία μέλλουσα νὰ διαπραγματευθῇ, ἔχουσι διὰ τὴν χώραν τοσοῦτον ἐνδικφέρον καὶ τοσοῦτον δεσμεύουσι τὸ μέλλον, ὅσον συνταγματικὴ τις ἀναμόρφωσις· τὸ ῥωμαϊκὸν ζήτημα, παραδείγματος χάριν, θίγει σήμερον ἐγγύτατα τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν καὶ θέτει εἰς πάλιν πάλιν σπουδαία συμφέροντα, ἵνα φανῇ ἄξιον τῆς ἐπισημοτέρας ἐτυμηγορίας ἣν λαὸς τις δύναται νὰ ἐξενέγκῃ καὶ ἐν ταῦτοις, πόσας ἐλλείψεις ἤθελε παράσχει ὁ τοιοῦτος τοῦ ἀποφασίζοντος τρόπος; Τὸ ἀληθές ὅτι ἡ ἐκλογὴ τῆς ἀντιπροσωπικῆς συνελεύσεως εἶναι, παρὰ τοῖς ἐλευθέροις λαοῖς, εἰδὸς τι *ψηφίσματος* ἐπικνερομένου καθ' ὠρισμένα διαλείμματα, καὶ ὅτι, χάρις τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ δικαιώματος τῆς διαλύσεως, δύναται τις νὰ ποιήσῃ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην εἰς τὴν χώραν, ἐπὶ δεδομένου ζητήματος, ἀληθοῦς *ψηφίσματος*, ἀπηλλαγμένου τῶν ἐλλείψεων τῶν συνήθως ἀδιαχωρίστων τοῦ ἔργου τὸ ὅποιον ἡ λέξις αὕτη ἀντιπροσωπεύει. Ὁ συνειλεγμένος λαὸς εἶναι, τῷ ὄντι, ἥττον ἱκανὸς ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ ζητημάτων ἢ ἐπὶ προσώπων, καὶ ὑποβάλλοντες αὐτῷ τὰ ζητήματα τὰ ἀντιπροσωπεύόμενα ἢ παρουσιαζόμενα ὑπὸ προσώπων, ὑποδεικνύομεν αὐτῷ τὸν τρόπον ὅστις ἀρμόζει μὲν εἰς αὐτὸν καλλίτερον, διευκολύνει ἐπὶ μᾶλλον δ' αὐτῷ τὸν τρόπον τοῦ ἀπαντᾶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ, βουλὴ τῶν κοινοτήτων ἐκλεγμένη διὰ ζήτημα δεδομένον, ἐπὶ (Cry), κατὰ τὴν συνήθη ἐκφρασιν, οὐδὲν ἄλλο πράττει, συνερχομένη, εἰμὴ νὰ ἐξενέγκῃ ἐπὶ τοῦ δεδομένου κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ζήτηματος τὴν ἐθνικὴν ἐτυμηγορίαν. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, μετὰ τὴν ἥτταν ἢ τὴν ἐκλογικὴν νίκην

τῆς ἄνω βουλῆς (platform), ἥτις ἐχρησίμευσεν ὡς σημαία εἰς τὴν μίαν τῶν δύο παρουσιασθεισῶν γνώμων. Ταῦτα εἰσὶ τὰ φυσικὰ *ψηφίσματα*, τὰ ὁποῖα σῶμα ἐκλεκτικὸν εἶναι ἀληθῶς ἱκανὸν νὰ ἐξενέγκῃ, μετὰ σκέψεως καὶ ἐλευθερίας, αἵτινες δύνανται νὰ βλάψωσιν, ἐὰν παρὰσχῶμεν τῷ λαῷ τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσῃ ἀμέσως ἐπὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου ζητήματος.

Κατενοήσαμεν λοιπὸν ὅτι ὀφείλομεν νὰ διορθώσωμεν τὰς ἐλλείψεις τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, προσπαθοῦντες ν' αὐξήσωμεν μεταξὺ τῶν ἐκλογέων τὰ δύο κυριώτερα ἐχέγγυα λογικῆς ψηφοφορίας, τὰς γνώσεις καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν. Ἀλλ' ὁ τρόπος αὐτὸς καὶ βραδὺς εἶναι καὶ ἀβέβαιος, καὶ τούτου ἕνεκεν ὀφείλομεν νὰ σκεφθῶμεν περὶ τρόπων ταχυτέρων καὶ ἀσφαλεστέρων, ἵνα κατορθώσωμεν ν' ἀποσπάσωμεν ἐκ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ὁποῖα εἶναι, καλὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν.

Μία τῶν σπουδαιοτέρων ἐλλείψεων τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, καὶ ὅταν αὕτη ἀπολαύῃ ἐλευθερίας καὶ κέκτηται ὠρισμένον τινὰ βαθμὸν γνώσεως, εἶναι ἡ τάσις εἰς τὴν καταπίεσιν τῆς μειονοψηφίας καὶ ὁ ἀποκλεισμός, ταύτης ἕνεκεν, ἐκ τῆς ἐκλεκτικῆς βουλῆς, τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν, οἵτινες ἀντιπροσωπεύουσιν αὐτὴν· προσέτι καὶ ἡ ἐπαναφορὰ ἐφ' ὠρισμένον χρόνον, διὰ τῆς ἀναποφεύκτου δυσαναλογίας τῶν ψηφοφόρων, τῆς ἀπολύτου σχεδὸν ὑπεροχῆς τῆς πολυπληθεστεράς καὶ ἥττον πεφωτισμένης τάξεως τοῦ ἔθνους ἐπὶ τὸ πολιτικὸν σῶμα. Πρὸς ἀναστολὴν τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον, χωρὶς προσβολῆς τῆς ἀρχῆς τῆς ἐγκυβερνήσεως αὐτοῦ, πολλοὶ τρόποι ἐπειραθήσαν, πρὸ πάντων ἐν Ἀγγλίᾳ. Τοὺς τρόπους τούτους θέλομεν ἐξετάσει ἐπιτροχάδην, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν καθ' ἣν δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ ἡμῶν.

ἵνα ἀποφύγωμεν κατὰ πρῶτον ὥστε πλειονοψηφία τυφλὴ καὶ μισαλλόδοξος πρὸ πάντων νὰ μὴ δυνήθῃ ν' ἀποκλείσῃ τὴν εἴσοδον τῆς βουλῆς εἰς ἀνδρας, ὧν ὁ ἀποκλεισμός εἶναι αἶσχος καὶ σύναμα ἐθνικῆς ζημίας, προετάρθη ὥστε μικρὸς τις ἀριθμὸς ἑδρῶν ἐν τῇ ἐθνικῇ ἀντιπροσωπείᾳ νὰ διαφυλαχθῇ διὰ βουλευτὰς, ὡς τὸ ἐκλογικὸν σῶμα ὁλόκληρον ἤθελε κληθῇ νὰ ἐκλέξῃ· οὕτως ὥστε τὸ ἐξόχον τοῦ τε ὀνόματος καὶ τῶν προσόντων νὰ ἐνώσῃ ἐφ' ὠρισμένα άτομα τὰς ψήφους τῆς πεφωτισμένης τάξεως τῆς διεσπαρμένης ἐφ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν. Θὰ ὑπῆρχε βεβαίως ὠφέλεια ν' ἀποδιώξῃ τις οὕτως, διὰ τῆς εὐρείας ταύτης ἀθροίσεως ψήφων ἀνεπτυγμένων, τὸν ἐξαστρακισμὸν διὰ τοῦ ὁποίου οἱ διάσημοι ἄνδρες ἤθελον προσβληθῇ ἐν ἐκλογικῇ περιφερείᾳ, ἕνεκα τῆς ἀγνοίας ἢ τοῦ πάθους τῆς πλειονοψηφίας τοῦ λαοῦ. Ἀλλ' ἤθελε συμβῇ σοβαρωτάτη ἐλλείψις, δημιουργ-

γουμενων εν τοις κόλποις εθνικης αντιπροσωπειας δύο κατηγοριών βουλευτών, και διδομένου ούτω εις μικρόν τινα αριθμόν αὐτῶν τοῦ μεγίστου προνομίου ειδικῆς ἐντολῆς, ἀπονεμομένης παρ' ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους. Ὡς πρὸς τὴν ἰδέαν, ἥτις ἐστὶν ὅτε παρήχθη, τοῦ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ τρόπος αὐτὸς τῆς ἐκλογῆς εἰς πάντας τοὺς βουλευτάς, καὶ νὰ ἐκλέγεται ἡ βουλὴ διὰ καταλόγου ἑνὸς καὶ πλήρους, ἐντὸς ψηφοδελτίου κοινοῦ εἰς ἅπαντας τοὺς ἐκλογεῖς, φανερώτατον εἶναι ὅτι τοιοῦτον σύστημα, ἐὰν τὸ ὑποθέσωμεν ἐφαρμοστὸν, ἤθελε παραγάγει τὴν μᾶλλον ἀπόλυτον καὶ μᾶλλον ἀθεράπευτον καταπίεσιν τῆς μειονοψηφίας ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας, ἀφοῦ μία μερίς, ἥτις ἤθελε διαθέτει τὸ ἥμισυ πλεόν ἑνὸς τῶν ἐκλογέων, θὰ ἐπέβαλλεν ὁλοσχερῶς τὴν γνώμην αὐτῆς εἰς τὸ ἔθνος, χωρὶς ἡ μειονοψηφία νὰ δύναται τοῦ λοιποῦ νὰ ἀνέυρῃ, ἐν τῷ μοναδικῷ τούτῳ καὶ κοινῷ συστήματι, οὐδὲν καταφύγιον.

Ἀλλ' οὐ μόνον κατὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς μειονοψηφίας διὰ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἐζήτησαν θεραπείαν· ἀλλ' ἐφρόντισαν πρὸς τούτοις καὶ περὶ τοῦ οὐχ ἦττον σοβαροῦ κινδύνου τοῦ νὰ βλέπωσι τὴν πεφωτισμένην τοῦ ἔθνους μερίδα ἡττωμένην ἐν τῇ ψηφοφορίᾳ καὶ ἀκυρουμένην ἐν τῷ πολιτικῷ συστήματι διὰ τῶν ψήφων τῆς πολυπληθεστέρας καὶ πενεστέρας τάξεως τῶν ἐπιτηδείως διατεθειμένων. Πάντως ἀναγνωρίζοντες, ὅτι δίκαιόν ἐστὶν ἕκαστος πολίτης νὰ ἔχῃ ψῆφον, ἕκαστου πολίτου ἔχοντος οἷονδήποτε συμφέρον ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἐρωτῶμεν ἐὰν ἐπ' ἴσης δίκαιόν ἐστὶν αἱ ψῆφοι αὗται νὰ ἦναι ἴσαι, καὶ τοι πασιφανοῦς οὔσης τῆς διαφορᾶς γνώσεων καὶ περιουσίας, καὶ ἐὰν δὲν ἤθελεν εἶσθαι δικαιότερον, καὶ προτιμότερον μάλιστα διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν δημοσίων, νὰ διδῇται εἰς τὴν ψῆφον ἕκαστου πολίτου βᾶρος ἀκριβῶς ἀνάλογον πρὸς τὴν προσωπικὴν του κατάστασιν.

Ἐντεῦθεν προκύπτει μέγας ἀριθμὸς συστημάτων, πρὸς ὁργανισμόν τῆς βαθμιαίας ψηφοφορίας ἢ τῆς πληθύος τῶν ψήφων. Τινὲς ἀναδιοργανωταί, παρατηροῦντες εἰς τὴν κεκτημένην παρ' ἕκαστου περιουσίαν, ἢ τοῦλάχιστον εἰς τὴν ἐτησίαν ἕκαστου πρόσδοον, τὸ ἦττον ἀπατηλὸν μέτρον τῆς κοινωνικῆς σπουδαιότητος τοῦ πολίτου καὶ τοῦ ἀναλόγου αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τὴν καλὴν τῶν δημοσίων διαχείρισιν, προέτειναν νὰ ληφθῇ ἡ τάξις τῆς προσόδου, ὡς αὕτη ὑπάρχει ἐν Ἀγγλίᾳ π. χ., ὡς βᾶσις ἀκριβῆς τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφορεῖν, καὶ ἡ πρώτη αὕτη ἰδέα ἡγάγεν αὐτοὺς εἰς ἑτέραν τὴν τοῦ μηχανισμοῦ τινος μοναδικοῦ διὰ τε τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν κανονικότητά αὐτοῦ. Ὑποθέσωμεν τὴν τάξιν τῶν ἐχόντων πρόσδοον διεσπαρμένην εἰς ἅπαντας, ἀπὸ τοῦ πλουσιωτάτου μέχρι τοῦ πενεστάτου· τούτου

δοθέντος, ἕκαστος πολίτης ἤθελε φέρει ἐν τῇ ψηφοφορίᾳ, ἐν εἰδει ψηφοδελτίου, τὴν ἀπόδειξιν παραλαβῆς τοῦ εἰσπράκτορος, δηλοῦσαν τὸν ἀριθμὸν τῆς τάξεώς του· τοῦτο δὲν θὰ ἦτο πλεόν μία ψῆφος, ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς ἐκεῖνος ὅστις ἤθελεν εἶσθαι ἐγγεγραμμένος εἰς λογαριασμὸν τοῦ ὑποψηφίου, δι' οὗ ἤθελεν ἐκφρασθῇ ὁ ἐκλογεὺς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἕκαστος ὑποψήφιος ἤθελεν ἔχει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ στήλην, ἐν ᾗ ἤθελεν ἐγγράφεσθαι ἀλληλοδιαδόχως ὁ ἀριθμὸς τῆς τάξεως τῆς προσόδου, τῆς πληρωθείσης παρ' ἕκαστου τῶν ἐκλογέων του. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκλογῆς, θὰ ἡθροίζετο ἕκαστη στήλη, καὶ ἀπλῆ τις ἀντιπαραβολὴ μετὰ τῶν ἀριθμῶν τῶν διαφόρων αὐτῶν ἡθροίσεων, θὰ ἐπῆρκει πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ψηφοφορίας καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐκλεχθέντος. Βεβαίως ἀδύνατον εἶναι νὰ φθάσῃ τις εἰς ἀποτέλεσμα ἀσφαλέστερον καὶ ἀκριβέστερον πρὸς σχηματισμὸν συνελούσεως, ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς ἀκριβοῦς ἀντιπροσωπεύσεως συμφερόντων.

Ἀλλὰ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μόνον τὰ ὕλικά συμφέροντα ἤθελον ἀντιπροσωπευθῇ, καὶ, ἂν καὶ ἡ κατοχὴ εἴτε ἡ ἀπόκτησις μεγάλης προσόδου ἦναι γενικῶς ἐνδειξὶς ὠρισμένης τινος διανοητικῆς ἀναπτύξεως, ὁ τρόπος οὗτος τοῦ βαθμολογεῖν τὰς ψήφους ἐφάνη λίαν περιορισμένος εἰς ἄλλους ἀναδιοργανωτάς. Ἐκρίθη δικαιότερον τὸ ἐδραιῶσαι τὴν ἀνάλογον ταύτην ψηφοφορίαν ἐπ' ἄλλας διακρίσεις ἢ τὰς τῆς περιουσίας, καὶ ἐπεχείρησαν νὰ σχηματίσωσι πίνακα διαφόρων τίτλων, οἵτινες δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν ἀνάλογον ἀπονομὴν τῶν ψήφων. Ὁ πίναξ αὐτὸς ἤθελε περιέχει κατ' ἀρχὰς τὰ στοιχεῖα τῆς ἀπλῆς ψηφοφορίας, οἷα τὸ ἀστυκὸν δικαίωμα καὶ ἡ ἀνδρική ἡλικία· κατόπιν θὰ ἤρχοντο οἱ τίτλοι οἱ δυνάμενοι νὰ δώσωσι δικαίωμα εἰς προσθέτους ψήφους, ἀπονεμομένας εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον, δηλαδὴ δεκαετῇ, εἰκοσαετῇ καὶ τριακονταετῇ ἐξάσκησιν τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων, ἢ νὰ ἐγένετο μέλος τῆς συγκλήτου, ἢ νὰ ἀπέκτησεν ὠρισμένην περιουσίαν ἀποδεικνυομένην διὰ τῆς προσόδου, διὰ τῶν πανεπιστημιακῶν βαθμῶν, ἢ διὰ τῆς ἐξασκήσεως σοφοῦ ἐπαγγέλματος. Τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ἦττον τοῦ πρώτου ἀποκλειστικόν, καὶ ἐδραιώνει τὴν πληθὺν τῶν ψήφων ἐπὶ βάσεων εὐρυτέραν, ἀλλ' εἶναι πολυπλοκώτερον· δὲν ἀναφέρομεν δὲ ταῦτα τὰ συστήματα εἰμὴ μόνον ἵνα μὴ ἀφήσωμεν τὸν ἀναγνώστην ξένον τῶν εὐφυῶν τούτων συνδυασμῶν, καθότι πᾶν σύστημα, ἐγκαθιστῶν ψηφοφορίαν βαθμιαίαν, εἴτε ἀνάλογον ἐκ τῶν προτέρων, ἀποβάλλεται ὑπὸ τῆς χώρας ἡμῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ πνεῦμα τῆς ἰσότητος δὲν δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ ἐπιτρέψῃ, ὥστε ἡ ψῆφος τούτου τοῦ πολίτου νὰ βαρύνῃ πλείότερον τῆς τοῦ ἑτέρου.

Ἀλλ' ἡ αὐτὴ ἀντίρρησης δὲν δύναται νὰ ἐγερθῇ κατὰ τῆς ἀθρόας ψηφοφορίας, ἥς ἡ ἀρχὴ ἐθιμάμβυσεν ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ ἣτις εὐχαριστεῖ ἐνταυτῷ καὶ τὴν ὀρθὴν κρίσιν, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὸ δημόσιον συμφέρον. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀθρόας ψηφοφορίας εἶναι τὸ ἐξασφαλίσαι ἀνάλογον ἀντιπροσωπείαν εἰς τὴν μειοψηφίαν, χωρὶς νὰ διακωλύσῃ τὴν πλειονοψηφίαν τοῦ νὰ ᾔναι νομίμως κυρία τῶν δημοσίων οὔτε νὰ δημιουργήσῃ οὐδὲν ἐκλογικὸν προνόμιον χάριν τῶν γνώσεων ἢ τῆς περιουσίας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπάρχει διάσωσις τῆς νομίμου ὑπεροχῆς τῆς πλειονοψηφίας, σεβασμὸς ἀπόλυτος τῆς ἰσότητος τῶν ψήφων καὶ, συγχρόνως, μέσον ἀσφαλὲς τοῦ παρέχειν τῇ μειοψηφίᾳ ἀντιπροσωπείαν κοινοβουλευτικὴν δικαίαν· τοιαῦται αἱ ὠφέλειαι τοῦ συστήματος τὸ ὁποῖον, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς ἀθρόας ψήφου, ἐγκαινισθῆσεται ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ οὐ τις διὰ βραχέων θέλομεν ἐκθέσει τὴν οἰκονομίαν.

Ἄς προσέζωμεν κατ' ἀρχὰς καλῶς ἐπὶ ἀδικίαν τινὰ, ἣν διὰ τῆς ἐξεως οἰκαιοποιήθημεν, καὶ ἣτις οὐχ ἥττον δὲν εἶναι κατωτέρα τῶν ἄλλων χαρακτηρῶν τῶν μᾶλλον λυπηρῶν τοῦ γενικῶς ἐν χρήσει ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος. Εἴτε ἓνα μόνον βουλευτὴν ἐκλογικὸς τις σύλλογος ἐκλέγει, εἴτε πολλοὺς ὁμοῦ ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ τῆς ψηφοφορίας, ἀρκεῖ ὅπως μία τῶν μερίδων κέκτῃται τὸ ἥμισυ πλέον μιᾶς τῶν ψήφων, ἵνα ἐκμηδενίσῃ τὰς ψήφους τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος, καὶ οὕτω ν' ἀποστερήσῃ τὸ ἕτερον τοῦτο ἥμισυ πάσης ἀντιπροσωπεύσεως ἐν τῷ ἐθνικῷ Κοινοβουλίῳ. Σπάνιον ὁ διαμερισμὸς τῶν ψήφων νὰ ᾔναι ἐκατέρωθεν ἴσος· ἀλλὰ ποσάκις δὲν συμβαίνει ὥστε μειοψηφία σπουδαία νὰ βλέπῃ τὰς ψήφους τῆς τόσον ἐξ ὁλοκλήρου κατεστραμμένας ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ψηφοδελτίου, ὡς ἂν δὲν ἐψήφίζε. Παρατηρεῖται ὁμοῦς ὅτι ἡ γνώμη τῆς μειοψηφίας ταύτης οὐδὲν ἥττον ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, διότι εἰς ἄλλον τινὰ σύλλογον ἐδυνήθη αὕτη νὰ ἄρῃ νίκην. Τί δηλοῖ ἡ παρατήρησις αὕτη, εἰμὴ ὅτι ἡ ἀδικία ἐν τῷ ἀποτελέσματι μιᾶς ψηφοφορίας πρέπει καὶ ν' ἀνταμειφθῇ ἀλλαχόσε δι' ἄλλης ἀδικίας; Καὶ τίς ἀναλαμβάνει τὴν ἀνταμοιβὴν ταύτην; Τοῦτο εἶναι ἔργον τῆς τύχης, ἣτις θέλει μεταβάλλει τὴν μειοψηφίαν εἰς ἄλλο μέρος. Ἡ ἀνταμοιβὴ αὕτη εἶναι καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνωμάλων καὶ ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνεπαρκῶν, καὶ δύναται νὰ συμβῇ πολλάκις μία γνώμη νὰ ἀντιπροσωπεύηται ὑπὸ δέκα ἐν τῇ ἐκλεκτικῇ βουλῇ, ἐνῷ τὸ σύνολον τῶν ἡττηθεισῶν μειοψηφειῶν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς, εἰς ἅπαντας τοὺς λοιποὺς συλλόγους, ἤθελε παράσχει εἰς αὐτὴν ἀναλόγως δικαίωμα εἰς ἐξήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα ἀντιπροσώπους. Τὸ Κοινοβούλιον, ἐν τούτῳ τῷ συστήματι, ἀντιπροσωπεύει λοι-

πὸν λίαν περισσῶς τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην, οἷα δὴποτε καὶ ἂν ᾔ, ἐνῷ ἡ ψηφοφορία ἱκανοῦ ἀριθμοῦ πολιτῶν δὲν ἔχει οὐδεμίαν νόμιμον ἐπιρροὴν ἐπὶ τὴν πολιτείαν, καὶ εἶναι ἀπολύτως ὡς ἂν μὴ ᾔτο. Κοινοβούλιον οὕτω συγκεκροτημένον, δὲν εἶναι τὸ *κάτοπρον τοῦ ἔθνους*, ὅπερ τὸ ἰδανικόν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, καὶ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξέρχεται εἶναι περιβεβλημένον ὑπὸ διηνεκοῦς ἀδικίας, ἀκανονίστως μετριάζομένης ὑπὸ τῆς τύχης.

Ποῖον ὁμοῦς ἤθελεν εἶσθαι τὸ μέσον τοῦ νὰ φθάσωμεν εἰς ἀντιπροσωπείαν ἀκριβοτέραν τοῦ ἐκλεκτικοῦ σώματος, χωρὶς νὰ ἐξασθενίσωμεν τὴν νόμιμον καὶ ἀναγκαίαν ἀντιπροσωπείαν τῶν πλειονοψηφειῶν, καὶ χωρὶς νὰ προσδάλωμεν κατ' οὐδένα τρόπον τὴν ἰσότητα τῶν ψήφων; Ἡ ἀθρόα ψήφος κάλλιστα δύναται νὰ χορηγήσῃ εἰς ἡμᾶς τὸ μέσον τοῦτο. Ὑποθέσωμεν ὅτι σύλλογός τις ἔχει τρεῖς πρὸς ἐκλογὴν βουλευτὰς ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ, ἕκαστος ἐκλογεὺς διαθέτει τρεῖς ψήφους, ἐπειδὴ δύναται νὰ ἐγγράψῃ τρία ὀνόματα ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ του. Κατὰ τὸ καθιερωτὸς σύστημα, ὁ ἐκλογεὺς πρέπει νὰ ἐγγράψῃ τρία διάφορα ὀνόματα, οὕτως ὥστε ν' ἀρκῇ εἰς τὴν μερίδα τὴν ἔχουσαν τὴν πλειονοψηφίαν νὰ συνεννοηθῇ περὶ τῶν τριῶν τούτων ὀνομάτων, ἵνα ὑποσκελίσῃ τὴν μειοψηφίαν τοῦ ἐκλογικοῦ συλλόγου, ὅσον πολυάριθμος καὶ ἂν ᾔ αὕτη, ὅσην ἐλπὶδα καὶ ἂν ἔχῃ ὅτι θέλει ἀντιπροσωπευθῇ ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ. Ὑποθέσωμεν νῦν ὅτι εἶναι ἐπιτετραμμένον εἰς τὸν ἐκλογέα νὰ ἐγγράψῃ κατὰ βούλησιν ἐν τῷ ψηφοδελτίῳ αὐτοῦ ἢ τρία ὀνόματα διάφορα, ἢ τρεῖς τὸ αὐτὸ ὄνομα, καὶ ὅτι ἕκαστον ὄνομα ἐγγραφὲν λογίζεται ὡς ψήφος μία. Ἐκ τούτου πάραυτα συνάγεται ὅτι, ἐὰν τὸ τρίτον τῶν ἐκλογέων συνεννοηθῇ νὰ δώσῃ ἕκαστος τὰς τρεῖς ταύτας ψήφους εἰς τὸν αὐτὸν ὑποψήφιον, ἡ μειοψηφία αὕτη τοῦ ἐνὸς τρίτου εἶναι βεβαία ὅτι θέλει κερδήσῃ μίαν τῶν τριῶν τούτων διαγωνιζομένων ἐκλογῶν, ὅπερ ταῦτόν ἐστι τῷ εἰπεῖν, ὅτι ἔνεστιν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ τρίτου τῶν ἐκλογέων νὰ ἀποκτήσῃ τὸ τρίτον τῆς ἀπονεμηθείσης εἰς τὸν ἐκλογικὸν σύλλογον ἀντιπροσωπείας· ἐν ᾧ κατὰ τὸ ἐν ἰσχύει σύστημα, τὸ ἥμισυ ἥττον ἐνὸς τῶν ἐκλογέων δὲν κέκτῃται οὔτε τὸ δικαίωμα, οὔτε τὸ μέσον νὰ ἀντιπροσωπεύηται, καὶ ἀπόλλυσι τὰς ἐκυτοῦ ψήφους τόσον βεβαίως, ὅσον ἐὰν τὰς ἐρρίπτειν εἰς τὸ ὕδωρ.

Τὸ σύστημα τῆς ἀθρόας ψήφου προσεγγίζει πλέον παντὸς ἄλλου τὸ ἀκριβοδίκαιον, καὶ πληρέστατα τὴν συνείδησιν ἀναπαύει· ἀλλ', ὅσον μέγα καὶ ἂν ᾔ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο, ὑπάρχουσιν ἄλλα τὰ ὁποῖα συνιστῶσι τοῦτο ὅχι ὀλιγώτερον ζωηρῶς εἰς τὸν νομοθέτην. Ἀφίησιν ἄθικτον τὸ δικαίωμα τῶν ἐκλο-

γικῶν πλειονοψηφίῶν νὰ ἐπικρατῇ εἰς τὸ Κοινοβούλιον καὶ νὰ ἀποφασίζῃ περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν δημοσίων· ἐπειδὴ εἰς πάντα σύλλογον, δύο μεταξὺ τριῶν βουλευτῶν, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐκλεχθῶσιν ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν ἐκλογέων. Ἡ ἐνέργεια τοῦ Κοινοβουλίου δὲν ἐξασθενίζεται διόλου ἐκ τούτου, καὶ ἐξακολουθεῖ ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὴν θέλησιν τοῦ ἔθνους, ἀντανακλῶσα ἐν ταύτῳ μετὰ πλείονος πιστότητος τὴν διανοητικὴν του κατάστασιν. Τὸ σύστημα τοῦτο παρέχει συγχρόνως εἰς τὰς μειονοψηφίας καταφύγιον ἀπαραβίαστον κατὰ τῶν ἀκαθέκτων ῥευμάτων τῆς κοινῆς γνώμης, εἰς τὰ ὅποια ὑπόκειται ἡ καθολικὴ ψηφοφορία. Δὲν παρατηροῦμεν πλέον, κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἐκλογῆς, τὰς ἀποθάρρυνομένας ἐκείνας μειονοψηφίας, ἐξοργιζομένας καὶ παραδιδόμενας εἰς πικρὰς σκέψεις, τὰς ὁποίας ἐμπνέουσιν ἡ ἀπόλυτος ἀνικανότης καὶ τὸ συγκεχυμένον αἶσθημα μεγάλης τινὸς ἀδικίας. Ὡς τούναντίον, ἡ μειονοψηφία, ἐξεγειρομένη ὑπὸ τῆς ἐλπίδος, καταλαμβάνει κانونικὴν θέσιν εἰς τὸν δημόσιον βίον καὶ, ἐπὶ τὸν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀξίωσιν εἰς ἐξουσίαν κέκτῃται τοῦλάχιστον τὸ βῆμα· εἶναι βέβαιον ὅτι θέλει ἀποστείλῃ εἰς αὐτὸ τοῦς μᾶλλον σπουδαίους ἀντιπροσώπους της καὶ, ὅταν φθάσῃ ἡ ἡμέρα τῆς ἐλευσεως της εἰς τὰ δημόσια, δὲν θὰ προσέλθῃ εἰς αὐτὰ ἐξηγριωμένη ὑπὸ τῆς αἰωπῆς καὶ ἐξηρεθισμένη ὑπὸ τῆς πιέσεως, ἀλλ' ἐμφυχωμένη μᾶλλον ὑπὸ τοῦ εὐμενοῦς καὶ μετριοφρονος πνεύματος, τὸ ὅποιον ἀποκαλύπτουσι νόμοι δίκαιοι. Τέλος, δὲν ἠθέλομεν διατρέχει τὸν κίνδυνον τοῦ λοιποῦ νὰ βλέπωμεν ἐν τῷ σχηματισμῷ τῶν συνελεύσεων ἡμῶν τοῦς τοσοῦτον λυπηροὺς ἐκείνους ἀποκλεισμοὺς, οἵτινες δὲν ἀποστεροῦσι μὲν αὐτῶν μόνον γνώσεων σπουδαίων, συνεχέστατα ὅμως προσβάλλουσι, διὰ μεγίστης ἀδικίας, καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ ἔθνους τιμὴν.

Βλέπομεν λοιπὸν ἐν τῇ ἀθρόᾳ ψήφῳ τὴν μᾶλλον εὐφυῆ καὶ μᾶλλον εὐτυχῇ ἀνάπτυξιν ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, τὴν πρόσφορον ἀνδρόθωσιν καταφανοῦς καὶ λυπηρᾶς ἀδικίας ἐν τῷ παρόντι τρόπῳ σχηματισμοῦ τῶν ἐκλογικῶν ἡμῶν συνελεύσεων, καὶ τὸ ἀλάνθαστον μέσον τοῦ παραγαγεῖν ἐν ταῖς συνελεύσεσι ταύταις τὴν πλήρη καὶ πιστὴν εἰκόνα τοῦ εὐρέος σώματος, τὸ ὅποιον γεννᾷ αὐτάς, χωρὶς νὰ κατστραφῇ ἡ ἐν αὐταῖς ὑπεροχὴ τῆς πλειονοψηφίας καὶ χωρὶς ν' ἀποστερήσωμεν αὐτῶν τὴν ἀναγκαίαν ἐνέργειαν πρὸς κυβέρνησιν μεγάλου λαοῦ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Prevost-Paradol.)

Μεταφρασθὲν ὑπὸ ΔΙΚ.

ΤΟ ΠΑΝΔΟΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ

ΠΑΡΟΙΜΙΑ ΑΝΕΚΛΟΤΟΣ.

Διδαχθεῖσα ἅπαξ ἐν Νικαίᾳ ὑπὸ φίλων
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ φίλων.

ΠΡΟΣΩΠΑ.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ, ὑπηρετίς τοῦ πανδοχείου.

ΕΚΑΣΤΑΝΔΡΟΣ (ἑκαστος ἀνὴρ), ἑδοιπόρος.

ΧΡΟΝΟΣ, ὁδηγός.

Εἰς ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ, πρόσωπον βωδόν.

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ.

ΧΡΟΝΟΣ, ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ.

ΧΡΟΝΟΣ. Καλὴν ἡμέραν, Φιλομάθεια! πάντοτε τὴν αὐτὴν φροντίδα καταβάλλεις, ἵνα στολίζῃς τὴν στέγην τῶν ὁδοιπόρων μου.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ. Ἡ οἰκία δὲν εἶναι ὡραία καί, ἂν δὲν τὴν ἐκαλλώπιζον μὲ τὰ ἄνθη διὰ τῶν ὁποίων τὴν περιβάλλω, οἱ ὁδοιπόροι σου θὰ διήρχοντο θλιβερώς τὰς ὀλίγας στιγμὰς, ἃς παρέχεις εἰς αὐτοὺς.

ΧΡΟΝΟΣ. Ἐτοίμασες τὴν κλίνην αὐτοῦ τὸν ὁποῖον ὁδηγῶ; μ' ἐννοεῖς καλῶς, ἡμίσειαν ὥραν ἵνα φάγῃ, μίαν ὥραν ἵνα ἀναπαυθῇ, καὶ θ' ἀναχωρήσῃ· οἱ ἵπποι τάχιστα ἐτοιμάζονται εἰς τὴν ἄμαξαν.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ. Τὰ πάντα εἶναι ἑτοιμα. — Ἀλλ' ὁ ὁδοιπόρος σου, τὸν ὁποῖον εἶδον ἐκ τοῦ παραθύρου, φαίνεται κεκμηκὼς ἤδη· δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃς ὀλίγον περισσότερο;

ΧΡΟΝΟΣ. Ποτέ.

ΦΙΛΟΜΑΘΕΙΑ. Πολὺ δίκαιον ἔχουσι νὰ σὲ ἀποκαλῶσι Μουρμούρη (1).

ΧΡΟΝΟΣ. Χρόνος ἐνομάζομαι, ὡραία μου παιδίσκη.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Οἱ αὐτοί, ΕΚΑΣΤΑΝΔΡΟΣ.]

ΕΚΑΣΤΑΝΔΡΟΣ. Λοιπὸν, ὄχι, τίποτε!

ΧΡΟΝΟΣ. Τί ἔχεις, ὁδοιπόρε μου; φαίνεσαι πολὺ ὠργισμένος.

ΕΚΑΣΤΑΝΔΡΟΣ. Ἐχω μέγα δίκαιον! Φιλονεικοῦσι νὰ μὲ θέσωσιν εἰς τὸ κάτω κάτω μέρος τῆς τραπέζης. Θέλω θέσιν τιμητικὴν, ἢ ἄλλως προτιμῶ νὰ μὴ φάγω.

ΧΡΟΝΟΣ. Ὅ,τι θέλεις· τότε, ἀναπαύθητι. Ἀλλὰ μὴ λησμόνει ὅτι παρῆλθεν ἤδη τέταρτον τῆς ὥρας

(1) Μεταφράζοντες ἐκ τῆς Γαλλικῆς τὴν παροιμίαν ταύτην, ἀναγκαζόμεθα νὰ μεταφράσωμεν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτά. Ἡ ἀπλοϊκὴ καὶ ἀφελὴς Φιλομάθεια ἐκλαμβάνει τὸ ὄνομα Chronon ταύτησιν τῷ Grognon, ἧτοι μουρμούρης. Σ. τ. Μ.